KANDIDAT

7094

PRØVE

JUR210 1 Rettsstaten

Emnekode	JUR210
Vurderingsform	Skriftlig eksamen
Starttid	06.12.2024 08:00
Sluttid	06.12.2024 14:00
Sensurfrist	31.12.2024 22:59
PDF opprettet	03.12.2025 08:27

Skoleeksamen

Oppgave	Tittel	Oppgavetype
☑	JUR210 H 24 generell informasjon	Skjema
1	JUR210 H 24 Teorioppgave	Langsvar
2	JUR210 Praktikum	Langsvar

☑ JUR210 H 24 generell informasjon

Merknader: Fritekst etter henvisninger i Lovdata i eksamensmodus er **IKKE** tillatt på eksamen

Tillatte hjelpemidler: Lovdata.no i eksamensmodus

Begge oppgaver (teorioppgave + praktikum) skal besvares.

Kandidaten kan velge om han/hun vil vise til den engelske versjonen av Den europeiske konvensjonen om menneskerettigheter (EMK), eller til den norske oversettelsen inntatt i f.eks. menneskerettsloven.

Kandidaten kan benytte «kallenavnene» EMDs dommer er kjent under. F.eks. *Engel*, *Tyrer*, *Goodwin* i stedet for å oppgi mer detaljerte referanser.

Anbefalt tidsbruk: ca. 40% (teori) - 60% (praktikum)

Kan besvarelsen brukes til undervisningsformål?

- ○ Ja
- ○ Nei

Knytte håndtegninger til denne oppgaven?
Bruk følgende kode:

6 3 3 3 3 8 9

1 JUR210 H 24 Teorioppgave

TEORIOPPGAVE

Den europeiske menneskerettsdomstolen (EMD) har i en årrekke foretatt en såkalt «dynamisk tolkning» («evolutive interpretation») av den europeiske menneskerettskonvensjonen (EMK). Gjør rede for, og foreta en kritisk vurdering av, denne praksisen.

Skriv ditt svar her...

1.0: Innledning

I all rettsanvendelse vil det oppstå tvil om hvordan en lovbestemmelse skal tolkes. Derfor har nasjonal rett og internasjonal rett utviklet ulike sett med tolkningsprinsipper, og metoder for hvordan konvensjonsbestemmelser skal tolkes. En av metodene EMK bruker er dynamisk tolkning. EMD sin dynamiske tolkningslære kan illustreres med en uttalelse fra saken Tyrer mot Storbritannia, der det fremgår at EMD ser på EMK som «a living instrument which ... must be interpreted in the light of present day conditions». EMD legger dermed opp til at det skal foretas en dynamisk tolkning av artiklene i EMK, i lys av dagens utvikling og samfunnsforhold. Dette vil blant annet påvirke hvordan man legitimerer inngrep i konvensjonsrettighetene, samt at det har lagt utgangspunktet for det man gjerne kaller "læren om statens skjønnsmargin". I tillegg har den dynamiske tolkningen stor betydning for EMDs prøvingsrett.

I det forestående vil det foretas en kritisk vurdering av EMDs praksis rundt dynamisk tolkning av EMK.

1.2: Videre fremstilling

I den videre fremstillingen vil jeg først foreta en drøftelse av hvordan dynamisk tolkning spiller inn på vurderingen av inngrep (pkt 2.0), deretter en vurdering av hvordan den dynamiske fortolkningen kan sies å ha gitt grunnlaget for læren om statens skjønnsmargin (pkt 3.0). Tilslutt vil det foretas en kort redegjørelse for hvordan dette spiller inn i EMDs prøvingsrett

(pkt 4.0). Underveis i drøftelsen vil det også foretas kritiske bemerkelser av denne praksisen rundt dynamisk tolkning.

2.0: Inngrepsdrøftelsen

2.1: Om dynamisk tolkning i inngrepsdrøftelsen

I vurderingen av om et inngrep i en konvensjonsrettighet er legitimt, følger det av en rekke bestemmelser i EMK at det skal foretas en vurdering av om inngrepet er forholdsmessig.

Dette kan utledes fra ordlyden i de relative rettighetene art 8 - 11, der det fremgår at inngrep kan skje dersom det blant annet er "nødvendig i et demokratisk samfunn". Dette blir også innfortolket i andre artikler, som art 14, der en slik vurdering ikke fremgår eksplisitt. I de absolutte rettighetene art 2 og 3, kan en slik vurdering ikke utledes. Bakgrunnen er at inngrep i retten til liv og forbudet mot tortur vil under alle omstendigheter være konvensjonsstridige.

I vurderingen av om inngrepet er forholdsmessig, kan det utledes lite fra selve ordlyden om hva en forholdsmessighetsvurdering innebærer. Det finnes ingen legaldefinisjon som legger grunnlaget for vurdering, og det finnes heller ikke juridisk teori som definerer dette begrepet.

Det legges gjerne til grunn i praksis at det i forholdsmessighetsvurderingen skal tas utgangspunkt i om inngrepet oppfyller kravene om " a pressing social need", samt om inngrepet er "proposjonalt".

Innholdet i disse vurderingene kan igjen vanskelig baseres på en ren ordlydstolkning, og grunnen til dette er nettopp at begrepet må tolkes dynamisk.

Begrepene må vurderes og tolkes både i lys av konvensjonsrettigheten, sakens omstendigheter, samt hvilke samfunnsgrupper som er involvert.

Sakens omstendigheter kan gi betydelige utslag i EMD sin konklusjon om en rettighet etter EMk er krenket.

EMD sin dynamiske tolkning av forholdsmessighetsvurderingen kan illustreres med saken VON HANNOVER mot TYSKLAND kontra LILLO-STENBERG and SÆTHER v. NORWAY som gjaldt krenkelse etter art 8 på bakgrunn av bildetaking av paparazzi.

I Hannover- saken ble det konkludert med krenkelse, mens det i Lillo Stenberg saken ble konkludert med at det ikke forelå krenkelse. Faktum i de to sakene er svært like, men skiller seg ved at bildene i Hannover ble tatt "in a closed area where the subjects had reason to believe that they were unobserved" (68), mens bildene i Lillo Stenberg ble tatt på et brullyp som domstolen la til grunn at var "a public affirmation".

I de to nevnte sakene måtet det dermed foretas en dynamisk tolkning av hav som var forhooldsmessig i den aktuelle saken, der sakens omstendigheter talte mot Stenberg i hans sak.

En slik forholdsmessighetsvurderingen kan klart ikke lovfestes. Forholdsmessighetsvurderingen beror på en vurdering av minimale marginer og faktorer, og lovgivningen må til motsetning må romme typetilfeller. Dette illustrerer viktigheten av en dynamisk forholdsmessighetsvurdering, som må gjøres konkret utfra den aktuelle situasjonen.

Et annet eksempel på en dynamisk forholdsmessighetsvurdering, er de vurderingene som blir gjort i saker som gjelder barn eller minioritetsgrupper. Dersom det er spørsmål om et statlig inngrep på en miniortetsgruppes

forsamlingsfrihet, vil det være høyere terskel for å påstå at inngrepet var konvensjonmessig. Dette følger blant annet av HR-2024-1825 der det anføres at det er "en høy terskel for at det kan gripes inn i [...] og foreninger til støtte for minoriteter" (66).

Vernet vil også være svakere for grupper der formålet som direkte eller indirekte truer eller krenker demokratiet. Dette ble blant annet lagt stor vekt på i HR-2024-1825, der førstvoterende anførte at slik foreninger "kan imidlertid ikke forvente den samme beskyttelsen som foreninger som er med på å opprettholde et levende og pluralistisk demokrati" (67).

Også barn vil nyte mer vern av konvensjonen enn voksne, som klart fremgår når det gjelder saker som omsorgsovertagelse eller utvisning fra landet. Dette understrekes også av at det eksisterer egne vedlegg til menneskerettsloven som omhandler barns rettigheter; vedlegg 7 og 8.

Grunnen til at vurderingen av samfunnsgruppe vil innebærer en dynamisk tolkning, er at dette gjerne kan endre seg over lang tid. Riktig nok vil nok alltid barn nyte ekstra vern, med man kan se dette opp mot at Norge eksempelvis har blitt dømt i en rekke saker de siste årene som omhandler barnevern. I disse sakene har barna blitt satt i sentrum, og det er tydelig utfra disse dommene at saker som involverer barn ikke har fått nok vern av Høyesterett.

Når det gjelder miniritetsgrupper er det klart at dette er en dynamisk vurdering, da en befolkning i en stat stadig vil endre seg demografisk.

Hva som er "social pressing need" eller "proposjonalt" i det aktuelle tilfellet, må dermed vurderes på bakgrunn av en dynamisk tolkning. Både gjennom en dynamisk tolkning av konvensjonsbestemmelsen, av den aktuelle sakens omstendigheter, samt av hvilke samfunnsgrupper som er involvert.

2.2: Kritisk bemerkning av EMDs dynamiske tolkning

På den ene siden gjør den dynamiske tolkningen at situasjonene kan tilpasses til både sakens omstendigheter og samfunn. Det gjør at domstolen holder seg oppdatert og relevant, og kan dekke alle saksområder. På den andre siden gjør en dynamisk tolkning av EMD sine avgjørelser blir mindre forutbergnelig. Det kan være vanskelig å vite hvilke hensyn de vektlegger i den enkelte sak, som igjen kan gjøre det vanskelig for statene å rette seg etter EMD sin tolkning.

3.0: Skjønnsmargin

3.1: Sammenhengen mellom skjønnsmarginen og dynamisk tolkning

Statens skjønnsmargin innebærer at enhver stat vil enten en bred eller snever skjønnsmargin, utfra en rekke ulike faktorer. Denne skjønnsmarginen vil resultere i hvorvidt en stat har muligheten til å avgjøre en konvensjonskrenkelse eller konvensjonsmessigehten av et inngrep utfra nasjonale standarder.

Bakgrunnen for en slik lære er, slik det fremgår av Chapman, at "national authorities, who by reason of their direct and continuous contact with the vital forces of their countries are in principle better placed than an international court to evaluate local needs and conditions" (91).

Skjønnsmarginen vil variere etter naturen og arten av konvensjonsbestemmelsen, samt arten og formålet av inngrepet. Hele bakgrunnen for statens skjønnsmargin er nettopp at EMK skal tolkes dynamisk, i lys av dagens samfunnsutvikling - og av den nasjonale samfunnsutviklingen og nasjoanle samfunnforhold.

Når det gjelder skjønnsmarginen rundt inngrepets formål, vil inngrep med formål som "beskyttelse av offentlig sikkerhet, forebygging av kriminalitet, nasjonal sikkerhet" gjerne nyte videre skjønnsmargin, enn inngrep med formål om å beskytte én person sin moral.

Videre vil også inngrepets art ha betydning. I de sakene der det er benyttet betydelig fysisk makt ved inngrepet, vil staten tilkjennes en videre skjønsnmargin. I saken Jalloh v. Germany hadde eksempelvis klageren blitt tvunget til å kaste opp i en pose for at politiet kunne bevise at han hadde narkotika på seg. Dette vurderte domstolen til å være mer nedverdigende, enn om posen hadde kommet ut med avføringen. Inngrepet ble dermed tolket strengere enn det kanskje hadde blitt dersom omstendigheten hadde vært annerledes, og domstolen konkluderte med krenkelse av art 3.

I de saker der det ikke foreligger en europeisk konsensus, vil også statene tilkjennes en videre skjønnsmargin. Dette ble understreket i Eweida saken der det fremgår at "This margin of appreciation goes hand in hand with European supervision embracing both the law and the decisions applying it" (84). I saker som religion og hodeplagg, eller moral - er det svært forskjellig praksis fra land til land.

I noen land kan privatlivets fred eksempelvis veie tyngre enn ytringsfriheten. I Eweida saken måtte eksempelvis "Mr McFarlane's right to manifest his religious belief and the employer's interest in securing the rights of others" balanseres (109). Domstolen kom frem til at religionsfriheten til Mr McFarlane's veide tyngre, som er et typisk eksempel på en avveining av rettigheter der skjønnsmarginen spiller inn.

I et annet land som er mer sekulært, ville kanskje konklusjonen ha blitt motsatt.

En dynamisk tolkning er dermed sentral for at skjønnsmarginen skal kunne få sitt virke i statene, og beror på en rekke omstendigheter som varierer fra stat til stat.

3.2: Kritisk bemerkning av EMDs dynamiske tolkning

Skjønnsmarginen kan føre til nasjonale forskjeller i avgjørelsene. Nasjonale forskjeller kan videre gjøre det vanskelig for EMD som skal ta hensyn til hele europa, og de enkelte landenes internrettslige forhold. Det er klart at man kan stille seg kritisk til dette, da det i utgangspunktet er svært subjektivt hvilke konvensjonsrettigheter man anser som mest vesentlig i dagens samfunn, eller hvilke samfunnsgrupper som skal tilkjennes mest vern. I dagens globaliserte og mangfoldige samfunn, er det ikke utenkelig at nettopp dette kan bli satt på spissen i fremtiden.

4.0: EMDs prøvingsrett

4.1: Drøftelse av EMDs prøvingsrett i lys av dens dynamisk tolkning

Med læren om statens skjønnsmargin, er det desto viktigere med en prøvingsrett. Dette kan illustreres av uttalelsen i Kløfta- dommen, "En så fri stilling for den enkelte skjønnsrett – uten mulighet for rettslig overprøving – ville verken være forenlig med bestemmelsens formål [...]" (12). Uttalelsen refererte imidlertid til nasjonal prøving, men prinsippet er likevel det samme.

En sak som illustrerer hvordan den dynamisk tolkningslære påvirker EMD sin prøvingsrett, er saken Klimaseniorinnen. EMD la til grunn at Sveits hadde en plikt i lys av EMK art 2 og 8 i å handle i tråd med 1.5 graders målet, og at staten ikke hadde foretatt de nødvendige klimatiltakene i tråd med disse artiklene.

I denne saken settes prøvingsretten på spissen, idet Sveits på den andre siden hevdet at Domstolen skulle vurdere forpliktelsene etter Konvensjonen, ikke Parisavtalen.

Sveits stilte seg åpenbart kritisk til EMDs prøvingsrett i denne saken. Som Sveits også anfører står ikke 1.5 graders målet eksplisitt i EMK. Likevel tolket EMD art 2 og 8 EMK dynamisk, til å nettopp omfatte plikten til å ivareta klimaet og vedta de nødvendige klimatiltakene.

Prøvingsretten til EMD illustrer godt hvordan den dynamiske tolkningen gjennomskinner hele rettsystemet, og ikke bare når det gjelder håndhevelse av EMK - men også etterprøvelsen av de nasjonale dommene.

4.2: Kritiske bemerkinger til EMDs dynamiske tolkning i prøvelsesrettem

Når det gjelder EMD sin overprøving, kan det etter første øyen kast virke som en svært forutsigbar løsning. Likevel er det slik at EMD kan bestemme at en domsavgjørelse bare skal virke framover, jf. EMDs dom i saken Marckx mot Belgia.

Dette medfører at Høyesterett strengt tatt ikke burde være i forkant av rettsutviklingem. Dette kan komme på spissen i moderne tilfeller preget av raske endringer i teknologi, der lovgivningen ikke følger utviklingen. I disse tilfellene kan Høyesterett potensielt sett stå ovenfor en utfordring om å følge EMD sin praksis, eller tolke utover EMK og det EMD tidligere har avgjort. Dersom norske domstoler på den andre siden ikke gjør dette, kan staten dermed være i risikosonen for å bli stilt for EMD for manglende dynamiske tolkning. Saken om Klimaseniorinnen er et godt eksempel på dette, da staten ikke kunne forutse at brudd på Pariskonvensjonen kunne føre til en sak oppe i EMD.

Legalitetsprinsippet kan dermed i noen tilfelles utfordres der EMD tolker EMK såpass dynamisk at det kanskje ikke er i tråd med den foreliggende lovgivingen. Dette er imidlertid kun en potensiell fare, og det er lite praksis om

tilsier at dette er realiteten i dag. Klimaseniorinnen kan imidlertid være et mulig eksempel - satt på spissen.

Ord: 2021

Knytte håndtegninger til denne oppgaven?
Bruk følgende kode:

9 6 1 6 2 4 9

2 JUR210 Praktikum

PRAKTIKUM

Det olympiske flyktninglaget (*Refugee Olympic team*) og det paralympiske flyktninglaget (*Refugee Paralympic Team*) er to lag som består av idrettsutøvere på flukt fra sine respektive hjemland. Det er henholdsvis Den internasjonale olympiske komité og Den internasjonale paralympiske komité som organiserer lagene, og de har vært godkjent for deltakelse i OL siden Sommer-OL 2016. I Paris i august 2024 vant den kamerunske bokseren Cindy Ngamba den første medaljen til Det olympiske flyktninglaget noensinne, og den afghanske taekwondoutøveren Zakia Khudadadi var den første atleten fra det paralympiske flyktninglaget til å vinne medalje i Paralympics.

Inspirert av disse idrettsutøvernes eksempel tar presidenten til den norske humanitære organisasjonen *Idrettsutøvere uten grenser* [oppdiktet] kontakt med arrangørene til en stor internasjonal triatlonkonkurranse som arrangeres årlig første lørdag i oktober i Storvika [oppdiktet]. En gang i året, i løpet av en helg, blir denne relativt ukjente byen satt på kartet og besøkt av mange turister som vil få med seg det spennende løpet. Triatlon er en multisport som består av svømming, sykling og løping.

Sammen blir triatlon-arrangørene og presidenten til *Idrettsutøvere uten grenser* enige om å dedikere årets arrangement til alle flyktningidrettsutøvere i verden og å la *Idrettsutøvere uten grenser* ha en innsamlingsaksjon parallelt med løpet. Det er også avtalt at presidenten skal holde en tale ved premieutdelingen etter konkurransen. Under arrangementet vil frivillige samle inn penger blant tilskuere. Det som blir samlet inn vil bli brukt til å støtte treningen til flyktningidrettsutøvere.

Politiet, de lokale myndighetene, alle deltakerne og øvrige aktører informeres i god tid, og alle de nødvendige tillatelsene innvilges av kommunen, Statens vegvesen, politiet, veieiere mfl. Arrangementet og aksjonen blir omtalt bredt i den lokale avisa og i sosiale medier, der de blir møtt med stort sett positive omtaler og kommentarer – kritikkene i kommentarfeltene er stort sett rettet mot den planlagte sperringen av flere veier i kommunen (inkludert i byens sentrum) i opptil 6 timer helgen triatlonen organiseres.

På D-dagen samles nesten 500 triatlonutøvere, fra Norge og fra 25 andre land, ved brygga i Storvika. Stemningen er god. Start for triatlonen er planlagt kl. 13.30.

Men i tolv-tiden viser det seg at noen bilister har ignorert skiltingen i sentrum med overlegg og rett og slett har kjørt innenfor sperringene for å komme seg til butikkene. Politiet har funnet det nødvendig å tre inn og bøtelegge dem.

Like før start blir arrangørene oppringt av noen frivillige funksjonærer som sier at det har vært personer som har oppført seg ufint mot dem og at noen av disse nesten gikk «til fysisk angrep» på dem. De er bekymret og føler seg utrygge.

Det viser seg at det også er oppdaget tegnestifter på enkelte steder langs sykkelløypen, som synes å ha blitt strødd ut for å sabotere løpet. Det blir utført «stikkprøver» andre steder langs løypen, men man finner ikke flere tegnestifter.

I lys av disse hendelsene og i samråd med politiet, mener arrangørene at det ikke er trygt å gjennomføre arrangementet. Triatlonen blir dermed avlyst av arrangørene av sikkerhetshensyn. De vil unngå å utsette frivillige og deltakere for fare. Avlysningen skjer kl. 15.30 etter at løpet har

blitt utsatt et par ganger (i over en time i første omgang). Skuffelsen er stor, blant tilskuerne og idrettsutøverne.

I kjølvannet av dette ønsker ikke politiet at *Idrettsutøvere uten grenser* fortsetter med å dele ut løpesedler og samle inn penger, og de stopper innsamlingsaksjonen med hjemmel i politiloven § 11.

I etterkant av hendelsen saksøker arrangørene staten. De påstår at staten har krenket deres forsamlingsfrihet etter EMK artikkel 11 ved å ikke ha gjort nødvendige tiltak for å forebygge eller hindre det som skjedde.

Presidenten til *Idrettsutøvere uten grenser* er også svært skuffet. Organisasjonen hadde satset på dette arrangementet både for å få fram et viktig budskap og for å samle inn penger til et viktig veldedighetsformål. Hun bestrider ikke at staten hadde hjemmel i lov for å ta avgjørelsen om å stanse innsamlingsaksjonen, men mener at staten likevel har krenket organisasjonens forsamlingsfrihet etter EMK artikkel 11 ved å stanse innsamlingsaksjonen uten gode grunner.

Når det gjelder avlysningen av triatlonen understreker politiet at det var arrangørene som tok beslutningen om å avlyse triatlonen, på bakgrunn av politiets vurdering av situasjonen og av sikkerhetshensyn. Politiet hevder også at de ikke hadde ressurser til å holde oppsyn med hele løpstraseen i så mange timer, særlig i lys av de ulike hendelsene tidligere på dagen, og mener at arrangørene burde ha sørget for å ha egne vakter til å utføre denne oppgaven.

Når det gjelder innsamlingsaksjonen til *Idrettsutøvere uten grenser*, hevder politiet at det var ingen vits i å fortsette med aksjonen siden triatlonen hadde blitt avlyst. Det var mer hensiktsmessig å fjerne sperringene i Storvika og gjenopprette biltrafikken i byen så fort som mulig, samt å spre folkemengden for å unngå et potensielt stort kaos i byen.

Etter å ha uttømt alle nasjonale rettsmidler klager 1) arrangørene av triatlonen og 2) *Idrettsutøvere uten grenser*, hver for seg, til EMD.

1. Har arrangørenes rett til forsamling etter EMK artikkel 11 blitt krenket?
2. Er forsamlingsfriheten til *Idrettsutøvere uten grenser* etter EMK artikkel 11 krenket ved at aksjonen til *Idrettsutøvere uten grenser* blir stanset av politiet?

OBS: Det kan legges til grunn at organisasjonene har klageadgang etter EMK art. 34 og som organisasjoner kan påberope seg retten til forsamlingsfrihet i EMK art. 11. Det kan videre legges til grunn at alle nasjonale rettsmidler etter EMK art. 35 er uttømt.

Skriv ditt svar her

1. Har arrangørenes rett til forsamling etter EMK artikkel 11 blitt krenket?

Den overordnede problemstillingen er om arrangørerenes rett til forsamlingsfrihet etter EMK art 11 har blitt krenket. Det legges til grunn at at alle nasjonale rettsmidler etter EMK art. 35 er uttømt, og vurderingen vil derfor gjøres i lys av EMK.

Det første spørsmålet er om saken faller innunder bestemmelsens anvendelsesområde.

Det følger av EMK art 11 at "enhver" har rett til å delta i "fredelige forsamlinger",

Ordlyden "enhver" viser i utgangspunktet til fysiske personer, selv om den i noen bestemmelser kan utvides til å også omfatte juridiske personer.

Domstolen slo fast i *Kudrevicius and Others* at retten både kan påberopes av "individual participants and by the persons organising the gathering" (91).

Det er dermed klart at arrangørene går innunder ordlyden "enhver".

En naturlig språklig forståelse av "fredelige forsamlinger" tilsier at det er tale om en samling mennesker i fredsånd.

Det følger av *Taranenko v. Russia* at forsamlingsfriheten er en fundamental rett, og derfor at "it should not be interpreted restrictively" (65).

I vår sak er det tale om et en internasjonal triatlonkonkurranse. Det fremgår av faktum at denne konkurransen blir besøkt av mange turister, og det er dermed på det rene at det er en samling av mange mennesker.

I *Kudrevicius and Others* legger domstolen vekt på at artikkelen kun verner fredelige forsamlinger, og skal "therefore apply to all gatherings except those where the organisers and participants have such intentions, incite violence or otherwise reject the foundations of a democratic society" (92). Det er uomtvistet at løpet er fredelig, og at arrangørene ikke har voldelige hensikter.

I lys av uttalelsen fra Taraneko skal friheten tolkes vidt, og det er dermed klart at konkurransen går faller innunder bestemmelsens anvendelsesområde.

Delkonklusjonen er at saken faller innunder bestemmelsens anvendelsesområde. Utgangspunktet er dermed at arrangørene har rett til fri forsamling etter art 11.

Arrangørene anfører imidlertid at staten har krenket deres forsamlingsfrihet etter art 11 ved å ikke ha gjort nødvendige tiltak for å forebygge eller hindre det som skjedde.

Det andre spørsmålet er om forsamlingsfriheten etter art 11 har blitt krenket.

Det følger av Olsson v. Sweden at staten hefter for offentlige tjenestemenn. Det er dermed klart at staten må hefte for eventuelle krenkelser politiet eller andre offentlige aktører har gjort.

Politiet på sin side hevder at det var arrangørene som tok beslutningen om å avlyse triatlonen, på bakgrunn av politiets vurdering av situasjonen og av sikkerhetshensyn.

Det at aktørene rettet seg etter politiets anbefalinger, kan ikke tale i aktørenes ugunst. Staten plikter å sørge for at det ikke skjer konvensjonsbrudd, i lys av statens positive sikringsplikt.

Det følger av HR-2023-604-A at lovligheten av inngrepet beror på om "myndighetenes *samlede tiltak* – før, under og etter demonstrasjonen" (35). En slik fremgangsmåte følger av samstemt rettspraksis, da det også ble lagt til grunn i *Extinction Rebellion-dommen* avsnitt 24 samt i *Kudrevičius* avsnitt 100.

Denne fremgangsmåten kan utledes fra EMK art 1, der det fremgår at staten plikter å "sikre enhver innen sitt myndighetsområde". Det må derfor foretas en vurdering av om statens positive sikringsplikt ble oppfylt før, under og etter løpet.

Det følger av Osman- dommen at i vurderingen om statens sikringsplikt er oppfylt, skal man vurdere om det forelå en "real and immediate risk", om staten "knew or ought to have know" at det var en risiko for konvensjonsbrudd, om staten "failed to take measures within the scope of their powers", og om disse handlingene "might have been expected to avoid that risk".

Med ordlyden "might" understrekes det at staten ikke har en resultatforpliktelse, kun en handlingsforpliktelse til å gjøre det som potensielt sett kunne forminsket en fare for et konvensjonsbrudd.

Risikoen for krenkelsen vil vurderes først, og deretter statens handlemåte.

Første spørsmål er om det forelå en risiko for krenkelse på art 11.

Det må først vurderes om staten "knew or ought to have know" at det forelå en "real and immediate" risiko for brudd på art 11.

Løpet besto av det olympiske flyktingslaget, og det paraolympiske flyktningslaget. Begge lag består dermed at idrettsutøvere på flukt fra sine hjemland. En slik minioretsgruppe nyter ekstra vern av konvensjonen, da man vet at disse gruppene er mer utsatt for hatkriminalitet.

Vernet av miniotetsgrupper ble også understreket i *Gorzelik and others v. Poland der* førstvotrende uttaler at "The Court recognises that freedom of

association is particularly important for persons belonging to minorities, including national and ethnic minorities" (93).

Staten burde derfor hatt en visshet om at brudd på forsamlingsfriheten burde oppstå, da det finnes samfunnsgrupper som av politiske eller religiøse grunner ikke ønsker å støtte slike minioritetsgrupper.

I tillegg ble veiene både ut av kommunen og i bykjernen sperret av, og det er klart at det kan tiltrekke seg misnøye fra mennesker som bruker bilen daglig.

Det fremgår av faktum at på selve dagen i tolv- tiden viser det seg at noen bilister har kjørt gjennom sperringene for å komme seg til butikken. Videre blir arrangørene ringt opp av noen av de frivillige på løpet, som sier at det har vært personer som har oppført seg ufint mot dem, og at noen av de gikk til fysisk angrep. Det blir også oppdaget tegnestifter langs sykkelløypen, som er strødd ut for å sabotere løpet. Det er dermed klart at det forelå en nærliggende risiko for at retten til forsamling ville bli brutt.

Det er dermed klart at staten "knew or ought to have know" at det forelå en var en "real and immediate" risiko for brudd på art 11.

Andre spørsmål er om statens handlemåte var tilstrekkelig.

Det må vurderes om staten "failed to take measures within the scope of their powers" og om disse handlingene "might have been expected to avoid that risk".

På den ene siden fremgår det av faktum at i forkant av løpet blir alle de nødvendige tillatelsene blir innvilget av politiet, Statens vegvesen og de lokale myndighetene. Det ordnes også med en planlagt sperring av flere av veiene i kommunen for at triatlonen skal kunne arrangeres. Politiet blir møtt med

positive omtaler og kommentarer i den lokale avisen. Politiets innsats i forkant av løpet taler dermed for at de de har gjort alle tiltak nødvendige for å sikre forsamlingsfriheten, og arrangørene var i utgangspunktet uhindret fra å praktikere forsamlingsfriheten.

På den andre siden gjorde ikke politiet noe i forkant rundt de frivillige. Politiet kunne stasjonert en patrulje blant de frivillige, eller sørget for ekstra overvåkning rundt de frivillige for å sørge for at det ikke ville skje noe der.

Når det gjelder løypa med tegnestifter, kunne politiet holdt oppsyn med løypa for å sørge for at slike sabotasjer ikke ville skje.

Politiet hevder på sin side at de ikke hadde ressurser til å holde oppsyn med hele løpstraseen i så mange timer, særlig i lys av de ulike hendelsene tidligere på dagen, og mener at arrangørene burde ha sørget for å ha egne vakter til å utføre denne oppgaven.

At politiet hadde en ressursmangel kan imidlertid ikke gå til aktørenes ugunst, og anførselen tas ikke videre.

Det er ingenting i faktum som tilsier at arrangørene fikk beskjed om å ordne egne vakter til å passe på løypa, og det kan dermed ikke anses klandreverdig at arrangørene ikke ordnet dette. Ordne med vakthold er i utgangspunktet politiets oppgave, i lys av at de skal bidra til offentlig ro og orden - også på slike arrangementer.

I lys av Osman- dommen gjorde dermed politiet ikke alt de kunne for at de ikke skulle skje krenkelser på art 11.

Videre følger det imidlertid av Bubbins at statens plikt også strekker seg til etter konvensjonsbruddet har skjedd.

Når det gjelder bilistene som kjører gjennom sperringen, svarer politiet svarer med å bøtelegge bilistene. Det er dermed klart at staten gjorde alt de kunne i etterkant av denne hendelsen.

Når det gjelder tegnestiftene langs løypa, gjennomførte politiet stikkprøver langs løypen. Det ble imidlertid ikke funnet flere tegnestifter. Det er dermed klart at staten gjorde alt de kunne i etterkant.

Når det gjelder de frivillige som følte seg utrygge, fremgår det ingenting av faktum som tilsier at politiet valgte å handle.

Handlingsalternativene som forelå var at politiet kunne gå i ytterligere kontakt med de frivillige for å finne ut hvem disse menneskene var, politiet kunne sporet de opp, og eventuelt gitt dem en advarsel eller straffesanskjoner basert på oppførselen deres. Det er dermed klart at politiet ikke gjorde alt de kunne i etterkant av hendelsen.

I lys av Bubbins gjorde dermed ikke poltiet alt de kunne i etterkant for å bidra til en effektiv etterforsking.

Konklusjonen er at arrangørenes rett på forsamling etter art 11 har blitt krenket.

2. Er forsamlingsfriheten til *Idrettsutøvere uten grenser* etter EMK artikkel 11 krenket ved at aksjonen til *Idrettsutøvere uten grenser* blir stanset av politiet?

Det første spørsmålet er om saken faller innunder bestemmelsens anvendelsesområde.

Det følger av EMK art 11 at "enhver" har rett til å delta i "fredelige forsamlinger".

Ordlyden "enhver" viser i utgangspunktet til fysiske personer, selv om den i noen bestemmelser kan utvides til å også omfatte juridiske personer.

Domstolen slo fast i *Kudrevicius and Others* at retten både kan påberopes av "individual participants and by the persons organising the gathering" (91).

Det er dermed klart at "Idrettsutøvere uten grenser" som arrangører går innunder ordlyden "enhver".

En naturlig språklig forståelse av "fredelige forsamlinger" tilsier at det er tale om en samling mennesker i fredsånd.

Da innsamlingsaksjonen arrangeres samtidig som løpet, vil det tas utgangspunkt i at det både er en "fredelig forsamling". Jeg viser til drøftelsen i oppgave 1.

Delkonklusjonen er at saken faller innunder bestemmelsens anvendelsesområde. Utgangspunktet er dermed at "Idrettsutøvere uten grenser" har rett til fri forsamling etter art 11.

Det andre spørsmålet er om det foreligger en "innskrenkelse" i forsamlingsfriheten etter art 11.

Med "innskrenkelse" menes et inngrep på en rettighet.

Idrettsutøvere uten grenser anfører at staten har krenket organisasjonens forsamlingsfrihet etter EMK artikkel 11 ved å stanse innsamlingsaksjonen uten gode grunner.

En stans av en innsamlingsaksjon kan regnes som et en "innskrenkning".

Det tredje spørsmålet er om inngrepet er konvensjonsmessig etter art 11 annet ledd.

Det følger av Olsson. v. Sweden at staten hefter objektiv for statens tjenesmenn. Det er dermed klart at dersom det foreligger brudd på art 11 på bakgrunn av politiets innsats, vil staten måtte stå til ansvar.

For at "innskrenkningen" skal være konvensjonsmessig, må inngrepet være "foreskrevet ved lov", av "hensyn til [...]" en rekke opplistede formål jf. EMK art 11 annet ledd, samt "nødvendige i et demokratisk samfunn".

Det første delspørsmålet er om inngrepet var "foreskrevet ved lov".

En naturlig forståelse av ordlyden tilsier at inngrepet må ha grunnlag i en lov.

I vurderingen av om lovhjemmelen var tilstrekkelig må både den materielle og den substansielle side av den påberopte vurderes.

Den materielle siden innebærer at selve loven må dekke inngrepet politiet har foretatt seg.

Etter EMK skal "law" forstås som "rett", og både lovfestet og ulovfestet rett, samt alminnelige rettsoppfatninger vil dermed oppfylle hjemmelskravet jf. Sunday- times.

Politiet påberoper seg politiloven § 11.

Det følger av politiloven § 11 (1) at "den som vil benytte offentlig sted til demonstrasjon, opptog, møte, stand eller lignende, skal i god tid på forhånd gi politiet melding om dette".

Det er på det rene at politiet har blitt informert i god tid, og at vilkåret er oppfylt. De kan dermed ikke oppløse forsamlingen på bakgrunn av første ledd.

Videre følger det av § 11 (6) at politiet kan stanse arrangementer "når de avvikles i strid med nedlagt forbud eller fastsatte vilkår, eller forårsaker slike krenkelser som nevnt i tredje ledd eller ved begrunnet frykt for slike".

I vår sak anfører politiet at på bakgrunn av en rekke hendelser er det ikke trygt å gjennomføre arrangementet, da det vil utsette frivillige og deltagere for fare.

Det er dermed klart at formålet dekkes av politloven § 11 (6).

Den substansielle side innebærer at loven må være tilstrekkelig tilgjengelig, presis og forutberegnelig jf. FERNÁNDEZ MARTÍNEZ v. SPAIN (117).

TIlgjengelighetsvilkåret viser til at loven må være ikraftsatt og offentliggjort på handlingdstidspunktet. Det er klart at politiloven oppfyller dette kravet.

Videre må politiloven § 11 være tilstrekkelig presis og forutberegnelig.

Politiloven § 11 legger opp til at oppløsning og stans av arrangementer kan skje, og dette kan utledes direkte fra ordlyden.

Det er dermed klart at politiloven § 11 er tilstrekkelig presis og forutberegnelig.

Delkonklusjonen er at vilkåret om at inngrepet er "foreskrevet ved lov" er oppfylt.

Det følger imidlertid av art 11 annet ledd annet pkt, at artikkelen ikke skal være til hinder for at "lovlige innskrenkniger" blir utøvd at "politiet".

Til dette punktet uttaler førstvoterende i EMD-1994-25390 at "The Commission was of the view that the prohibition in question fell to be examined under the last sentence of paragraph 2 of Article 11. To be “lawful” for the purposes of that sentence, a restriction must be in accordance with the national law and devoid of arbitrariness".

Da det allerede er konkludert med at inngrepet har hjemmel i lov, vil det i utgangspunktet bare måtte foretas en vurdering av om inngrepet er "devoid of arbitrariness" jf. art 11 annet ledd annet pkt.

Det andre delspørsmålet er dermed om inngrepet var "av hensyn til [...]" en rekke opplistede formål.

Det mest nærliggende formålet å vurdere i vår sak er hensynet til den "offentlige trygghet", "forebygge uorden" samt for å "beskytte andres rettigheter og friheter".

På den ene siden er det ikke sikkert at innsamlingsaksjonen var bakgrunnen for hendelsen som skjedde rett før løpet, og det er dermed ikke sikkert at det hadde blitt ytterligere offentlige opptøyer eller lignende dersom aksjonen ikke hadde blitt avsluttet.

På den andre siden gikk innsamlingsaksjonen parallelt med løpet, og det dermed nærliggende å tenke seg at det derfor var naturlig at aksjonen ble avsluttet. Løpet ble avsluttet på bakgrunn av den "offentlige trygghet" og sikkerheten til de frivillige og de som løp, og det er naturlige å tenke seg hen at aksjonen ble avsluttet av samme formål.

Delkonklusjonen er at inngrepet var "av hensyn til" et eller flere av de opplistede formålene.

Det tredje delspørsmålet er om inngrepet var "nødvendige i et demokratisk samfunn".

Ordlyden tilsier at inngrepet må være av behov i samfunnet i dag, altså om det er forholdsmessig.

I forholdsmessighetsvurderingen må det tas utgangspunkt i om inngrepet oppfyller kravet om " a pressing social need", samt om det er "proposjonalt".

Vurderingen av om det foreligger "pressing social need" må balansere "de beskyttede individuelle interessene på den ene siden og de legitime samfunnsbehovene som begrunner tiltaket på den andre" jf. Rt. 2015 s. 193 (60).

Når det gjelder samfunnsbehovene som begrunner tiltaket, anfører politiet at det var mer hensiktsmessig å fjerne sperringene i Storvika og gjenopprette biltrafikken i byen så fort som mulig, samt å spre folkemengden for å unngå et potensielt stort kaos i byen.

På den ene siden er det klart at kan ha vært kaos i biltrafikken og at det var en stor folkemengde i byen.

Likevel må politiet ha visst svært godt at dette ville skje når de valgte å stenge av veiene ut av kommunen i bykjernen. Kaos i biltrafikken og mange mennesker er dermed en påregnelig konsekvens, som politiet ikke kan påberope seg som grunnlag for at det forelå et samfunnsbehov for tiltaket. De stengte veiene var i den opprinnelige planen før løpet ble avsluttet, og det er også klart at det ikke er tale om en lang periode med stengte veier.

Presidenten til Idrettsutøvere uten grenser anfører på sin side at organisasjonen hadde satset på arrangementet for å få frem et viktig budskap og for å samle inn penger til et veledighetsformål.

Det er klart at dette både er en indiviudell interesse fra aktørenes side som burde iveratas, i tillegg til at innsamlingaksjonen i seg selv er samfunnsnyttig.

Det fremgår også av HR-2024-1825 at "Foreninger med formål som direkte eller indirekte truer eller krenker demokratiet eller andres rettigheter og friheter, kan imidlertid ikke forvente den samme beskyttelsen som foreninger som er med på å opprettholde et levende og pluralistisk demokrati" (67).

I vår sak er det klart at formålet til Idrettsutøvere uten grenser er å opprettholde rettighetene og friheten til flyktningene som er med på løpet, for å skape en fin og trygg opplevelse. Det skal dermed mer til for å gripe inn i slike forsamlinger, som også understrekes i Gorzelik-dommen avsnitt 94.

Det fremgår videre av HR-2024-1825- dommen at det eksplisitt er "en høy terskel for at det kan gripes inn i [...] og foreninger til støtte for minoriteter" (66). Det fremgår av faktum at organisasjonen er en humanitær organisasjon, og at innsamlingsaksjonen går til å støtte treningen til flykningsidrettsutøvere.

I lys av samstemt rettspraksis vil dermed interessene til idrettssutøvere uten grenser veie tyngre enn formålet til poltiiet om å gjenopprette god flyt i

trafikken.

I vurderingen av om det foreligger proposjonalitet, må det vurderes om tiltaket er rimelig og egnet til å oppnå det legitime formålet som skal ivaretas. Det følger av Association Rhino-dommen (65) at dersom det foreligger mindre inngripende tiltak for å oppnå formålet, vil ikke inngrepet være proposjonalt.

I vår sak kunne politiet eksempelvis åpnet veiene igjen, istedenfor å avlyse hele innsamslingaksjonen. Dette hadde ført til at bilene kunne kjøre igjen, og at kaoset ble gjenopprettet. Det følger også av HR-2022-981-A at "samfunnet må tole ei viss forstyrring av dagleglivet, og styresmaktene må vise ein viss toleranse" (34). Dette tilsier at staten må ha en viss toleranseterskel i når de bryter inn, og at dette må vurderes konkret.

Hadde det eksempelvis vært fare for liv og helse er det klart at politiet kunne grepet inn øyeblikkelig, men det er ingenting i faktum som tilsier at innsamlingaksjonen medførte en slik fare.

Delkonklusjonen er dermed at inngrepet ikke var "nødvendig i et demokratisk samfunn".

Konklusjonen er at forsamlingsfriheten til *Idrettsutøvere uten grenser* etter EMK artikkel 11 krenket ved at aksjonen til *Idrettsutøvere uten grenser* blir stanset av politiet.

Ord: 2970

Knytte håndtegninger til denne oppgaven?
Bruk følgende kode:

6 4 3 1 3 4 1